

8.

Katalog:

- novela

- zgradba Dekameron

Berilo 1, str. 90

GIOVANNI BOCCACCIO : NOVELA O SOKOLU

Novela :

Izraz novela (iz lat. novella; novost, novica) je nastal že v srednjem veku, vendar je šele renesansa ustvarila novelo kot posebno zvrst krajše proze. Od Boccaccia naprej novela pomeni pripoved krajšega obsega, s snovjo iz sodobnega ali preteklega, vendar stvarnega življenja, brez pravljinih, nadnaravnih in neverjetnih dogodkov. Bistvena zanjo je zgradba, zaokrožena okoli enega samega dogodka, v katerem deluje manjše število oseb, zaplet in razplet morata biti presenetljiva in učinkovita, včasih igra v njem glavno vlogo kak predmet. Takšne novele so lahko tragične ali komične.

Zgradba Dekameron :

Naslov je sestavljenka grških besed "deka" (deset) in "hemera" (dan), torej "desetdnevje", ker gre za zbirko 100 zgodb, ki si jih v desetih dneh pripoveduje skupina sedmih deklet in treh fantov, ki so pred kugo zbežali iz Firenc na deželo. Zgodbe so po vsebini pretežno ljubezenske, resne ali šaljive, pa tudi splošno zabavne, satirične ali moralistično poučne. Izvirna je okvirna pripoved, ki sama po sebi nima večjega pomena, ustvarja pa iz mnogih zgodb skladno celoto. V pripoved je kakor slika v okviru vložena druga pripoved ali celo več pripovedi. Okvirna pripoved je, da si zgoraj omenjena skupina ljudi pripoveduje zgodbe in sicer vsak dan nekdo drug pove zgodbo. V to okvirno zgodbo pa je vloženo 100 zgodb. Po obliki so različne – daljše ali krajše novele, anekdote, eksempli, šaljivke.

Novela o sokolu

Snov ima na sebi precej srednjeveških potez, saj gre za tipično viteško ljubezen do plemenite dame, vendar ta ljubezen nima več prave fevdalne barve, junaki so postavljeni v sodobno mestno življenje, nekdanje viteške pustolovščine so nadomestili vsakdanji, stvarni in preprosti dogodki. Namesto fevdalnih in krščanskih idej so v središču plemeniti, telesno in duhovno lepi ljudje, ki težijo k naravni zadovoljitvi svojih želja. Tudi po obliki je zgodba tipična za klasično renesančno novelistiko, zgrajena je okoli osrednjega dogodka, razplet je presenetljiv, v njem igra glavno vlogo predmet – sokol.

Vsebina novele :

Novelo pripoveduje Fiammetta, ki peti dan predseduje kot "kraljica" družbi desetih pripovedovalcev Dekameron. Najprej je povedala, da je človek po imenu Copp di Borghese Domenichi zelo znamenit in ugleden in da se je večkrat pogovarjal s sosedi in jim pripovedoval zgodbe. Najrajši je pripovedoval zgodbo o mlademu plemenitašu Federigu, ki se je zaljubil v poročeno, plemenito žensko Giovanna. Da bi si pridobil njeno ljubezen, se je udeleževal viteških iger in prirejal slavnosti ter trosil darove. S takšnim razsipavanjem imetja mu je bogastvo hitro skopnelo, pa še Giovanna se zanj ni zmenila. Vse, kar mu je ostalo, je bil sokol, eden najboljših na svetu, in majhno posestvo, kamor se je preselil. Medtem ko je Federigo obubožal, je hudo zbolel Giovannin soprog. Vedel je, da se mu bliža smrt, zato je napravil oporoko, v kateri je za dediča postavil sina, vendar če bi le-ta umrl, bi vse dobila Giovanna. Mož plemenite gospe je res kmalu umrl. Dogodilo pa se je, da sta mati in sin zahajala na posestvo, ki je bilo blizu Federigovega. Deček se je s Federigom spoprijateljil in se z njim zabaval, prav tako pa tudi z njegovimi psi in sokolom. Nekega dne je deček zbolel in vse, kar si je želel, je bil Federigov sokol. Giovanna je s težkim srcem odšla k Federigu in mu rekla, da je prišla obedovat. Federigo, ki je živel v veliki bedi, ji ni imel kaj ponuditi. Potem pa se je spomnil svojega sokola in ga pri priči zadavil in pripravil obed. Po končanem obedu je Giovanna povedala, zakaj je prišla k njemu. Toda Federigo ji je povedal za smrt sokola. Takrat je gospa spoznala, kako velika je Federigova ljubezen do nje. Fantič je res umrl. Vdova je bila še mlada in bogata, zato so jo bratje silili v zakon. Ko je povedala, da bi se rada poročila z ubogim Federigom, so se iz nje norčevali, vendar so le popustili in ji dovolili poroko s Federigom.